

Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulunun İlk On Yılı ve Gelecek On Yılları

PROF. DR. S. ÇETİN ÖZOĞLU
Bilim Kurulu Başkanı

İLK ON YIL

A. Görev ve Çalışmalar.

Kamuya yararlı ve gönüllü bir kuruluş olan Türk Eğitim Derneği ülkemiz eğitimine, amacı çerçevesinde, uzun yıllar sağladığı önemli katkıların yanı sıra bilimsel yönden de katkılar sağlama işlevini benimseyerek kuruluşunun 50. yılında Bilim Kurulunu oluşturmuştur. İlk toplantısını 27.9.1977 tarihinde yapmış olan Bilim Kurulumuz ilk on yılını tamamlamış bulunmaktadır.

Ulusal eğitimimize bilimsel katkılarda bulunmada, eğitim alanındaki bilimsel çalışma ve araştırmaları yönlendirip desteklemeye ve etkinlikler göstermede, eğitim sorunlarımıza bilimsel yaklaşım ve çözümler getirme konusunda çalışmalar yapmada ve bu alandaki çalışmaların gerçekleştirilmesinde işbirliği sağlamada görevler üstlenen Bilim Kurulumuz ilk on yılında bu görevlerini yerine getirmiştir. Bilim Kurulumuz, eğitimi bilimsel bir uğraş alanı olarak ele almayı ve çalışmalarını bu çerçevede yürütmeyi benimseyerek, tüm etkinliklerinde özenle bu tavrını ve tutumunu korumuştur.

Derneğimizin ve Bilim Kurulumuzun eğitime yönelik çalışmalarında benimsediği ve izlediği görüş çerçevesi ve ana çizgileri Eğitim ve Bilim dergimizin Temmuz-1987, 65. sayısında yayınlanmıştır. Eğitime bakıştaki bu görüş çerçevemiz ve ana çizgileri şöyle özetlenebilir :

Ülkemizde eğitimin ve eğitim uygulamalarının;

• Çağdaş bilime ve insan haklarına dayalı, özgürlükçü, demokrat, lâik ve ulusal kültür birikimimizden kaynaklanarak evrensel olarak ulaşılan,

• Toplumsal ve bireysel gelişmenin, ekonomik ve teknik ilerlemenin yarattığı gereksinimleri karşılayacak düzey, nitelik ve nicelikte insan gücü yetiştirmeyi bireysel farklılıkları da dikkate alarak planlayan ve sağlayan,

● Öğretim Birliği Yasası'nın sözüne ve özüne dayalı ve bağlı kalan,

● Eğitim ve öğretim sorunlarına akılcı düşünme ve bilimsel araştırmalarla eğilen,

● Planlı, programlı gelişmelere açık özellik taşıması esastır. Eğitim politikaları ve uygulamaları bu özellikleri yansıtmalıdır.

Bu temel görüş çerçevesinde, yukarıda belirlenen görevleri üstlenen Bilim Kurulumuz, 1977 yılından bu yana, Türk Eğitim Derneğinin Genel Kurulları ile Merkez Yönetim Kurullarının destek ve yardımlarıyla, birçok program geliştirmiş, uygulamış ve çalışmalar yapmıştır. Bu program ve çalışmaları; Yıllık Bilimsel Eğitim Toplantıları, Yıllık Bilimsel Öğretim Toplantıları, Eğitim Hizmet Ödülü, Eğitim Bilim Ödülü, Eğitim ve Bilim Dergisi, Araştırma Destekleme Programları, Eğitim Konferansları, Açık Oturumlar ve Eğitim yayınları olarak gruplamak olasıdır. Bilim Kurulumuzun ilk on yılında bu gruplardaki çalışmalarını ana çizgileri ile belirlemek yararlı olacaktır.

I. Yıllık Bilimsel Eğitim Toplantıları

Eğitimin önemli ve güncel bir konusunun ve sorununun ele alındığı yıllık eğitim toplantılarında, konu, bilim adamları ve uzmanlarca bildiriler ve panel çalışmalarıyla irdelenmekte ve tartışılmaktadır. Programları Bilim Kurulumuzca hazırlanan Yıllık Bilimsel Eğitim Toplantılarının bildirileri, panel çalışmaları, tartışmalar ve katkılar her yıl ayrı bir kitap olarak yayınlanmaktadır. 1977'den bu yana her yıl yapılan toplantılarımız geleneksel bir özellik kazanmıştır. Aynı adla kitapları yayınlanmış olan Yıllık Bilimsel Eğitim Toplantılarımız şunlar olmuştur :

Yılı	Toplantı Konusu	Kitabı
1977	Yüksek Öğretime Giriş Sorunları	Mevcut
1978	Ulusal Eğitim Politikamız	Tükendi
1979	Çocuk ve Eğitim	Tükendi
1980	Temel Eğitim ve Sorunları	Mevcut
1981	Atatürk ve Eğitim	Mevcut
1982	Türkiye'de Meslek Eğitimi ve Sorunları	Mevcut
1983	Okulöncesi Eğitim ve Sorunları	Mevcut
1984	Bugünden Yarına Ortaöğretimimiz	Mevcut
1985	Gençliğin Eğitimi ve Sorunları	Mevcut
1986	Eğitimde Psikolojik Hizmetler ve Sorunlar	Mevcut
1987	Yaygın Eğitim ve Sorunları	Baskıda

Yıllık Eğitim Toplantılarımızda ele alınan konulara bilim adamlarımız ve uzmanlarca getirilen yeni görüşler ve önerilen çözümler, zaman zaman ülkemiz eğitim uygulamalarına yansımış ve etkili olmuştur. Örneğin, Yüksek Öğretime Giriş Sorunları konulu toplantımızda öne sürülen ve tartışılan «Öğrencilerin Lise Öğretimindeki başarı notlarının, üniversiteye giriş sınavlarında değerlendirilmesi gerekir» önerisi, 1980'li yıllarda Üniversite Giriş Sisteminde ele alınmış ve uygulamaya yansıtılmıştır. Meslek Eğitimi konusunun ele alındığı bir yıllık toplantıda belirtilen görüşler, öneriler Çıraklık Eğitimi konusunda yapılan yasa çalışmalarında ve programlarda gözönünde bulundurulmuştur. Yıllık Eğitim Toplantılarımızın ürünü olan kitaplar, yüksek öğretimde kaynak kitaplar olarak kullanılmış ve bir ölçüde eğitim konusundaki kaynak yetersizliğinin giderilmesine yardım edilmiştir.

II. Yıllık Bilimsel Öğretim Toplantıları

Eğitim toplantılarının yanı sıra, öğretim konularına ve sorunlarına yönelik toplantıların da gerekli olduğu görülerek 1983 yılından bu yana Yıllık Bilimsel Öğretim Toplantıları düzenlenmesi programa alınmıştır. 1987 yılında beşincisini gerçekleştirdiğimiz Yıllık Bilimsel Öğretim Toplantılarımızda, ortaöğretim kurumlarındaki derslerin öğretiminin ayrı ayrı ele alınması kararlaştırılmıştır. Kitapları yayınlanmış olan Yıllık Bilimsel Öğretim Toplantılarımız şunlardır :

Yılı	Toplantı Konusu	Kitabı	
1983	Ortaöğretim Kurumlarında	Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları	Mevcut
1984	»	Fen Öğretimi ve Sorunları	Mevcut
1985	»	Matematik Öğretimi ve Sorunları	Mevcut
1986	»	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi ve Sorunları	Mevcut
1987	»	Sosyal Bilimler Öğretimi ve Sorunları	Baskıda

Bilim adamlarının ve uzmanların, öğretmenlerin ve öğrencilerin katkılarında bulunduğu bu toplantılar, derslerin özel öğretimlerine yönelik gelişme ve yeniliklere dikkat çekmektedir.

III. Eğitim Hizmet Ödülü - Eğitim Bilim Ödülü

Ülkemizde ilk kez, eğitim-öğretim çalışmalarına katkılar getirmiş, yeni kuşaklara ve genç eğitimcilere esin kaynağı olmuş eğitimcilerin hizmetlerini anlamak ve değerlendirmek amacıyla her yıl bir

eğitimciye «Eğitim Hizmet Ödülü» verilmesi uygulamasına 1978 yılında başlanmıştır. Eğitim Bilim Ödülü ise yalnız bir kere verilebilmiştir.

Eğitim Hizmet Ödülleri verilen eğitimciler şunlardır :

Yılı	Ödül Verilen Eğitimci
1978	Hıfzırahman Raşit Öymen
1979	M. Rauf İnan
1980	Öğretmen Ahmet Çiçek
1981	Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu
1982	Ord. Prof. Dr. Enver Ziya Karal
1983	M. Rüştü Uzel
1984	Mehmet Fuat Gündüzalp
1985	Prof. Dr. Feriha Baymur
1986	Kemal Demiray
1987	Prof. Dr. Rauf Nasuhoğlu
1980	Doç. Dr. Mithat Enç'e Eğitim Bilimi Ödülü verilmiştir.

IV. Eğitim ve Bilim Dergisi

Bilim Kurulumuzun bilimsel sorumluluğunda ve denetiminde çıkarılmakta olan Eğitim ve Bilim Dergimizin 67. sayısına ulaşmış bulunuyoruz. 1977 yılından bu yana birçok soruna ve yetersizliklere rağmen kesintisiz olarak çıkarılan Eğitim ve Bilim dergimiz birçok genç eğitimcinin çalışmalarını, görüşlerini yansıtabilmelerine olanak sağlamıştır. Eğitim ve Bilim dergisinin akademik çalışmalarda, akademik ünvan işlemlerinde kaynak olarak kullanıldığı memnuniyetle görülmektedir.

V. Araştırma Destekleme Programları

Ülkemizde 1960'lı yıllarda başlayan ve 1970'li yıllarda yoğunlaşan eğitim araştırmaları 1980'li yıllarda beklenen niteliksel ve niceliksel artmayı gösterememiş ve genç araştırmacıların araştırma desteği bulma olanakları gittikçe sınırlanmıştır. Buna karşın, güncel eğitim sorunlarının bilimsel araştırmalarla ele alınması, çağımızın önemli bir özelliği ve gereği olmuştur. Bu durumu dikkate alan Bilim Kurulumuz, 1986 yılında, Drneğin sınırlı olanakları içinde olsa bile, Araştırma Destekleme Programının uygulamaya konulmasını yararlı bulmuştur. 1986 yılında desteklenen araştırmalar şunlar olmuştur :

Araştırmannın İsmi	Araştırmacı	Sağlanan Destek TL.
Özel Okullarda Veli Beklentilerinin Örgütsel ve Yönelimsel Boyutları	Y. Doç. Dr. Aytaç Açıkalin	1.440.000.—
İlkokul Çocuklarının Öğretmenler Yoluyla Gözlenmesi (Öğretmen Gözlem Formu)	Y. Doç. Dr. Füsün Akkök	700.000.—
Yurt Dışı Yaşantısı Geçiren ve Geçirmeyen Lise Öğrencilerinin Problemlerinin Tür, Yoğunluk ve Bazı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması	Y. Doç. Dr. Petek Aşkar Bülbin Sucuoğlu Ar. Gör. Süleyman Doğan	550.000.—

1987 yılında da uygulamaya konulan 1988 yılı Araştırma Destekleme Programına yapılan başvurular Bilim Kurulumuzca incelenmektedir. Araştırma Destekleme Programı her yıl ayrı bir duyuru ile başlatılmaktadır.

VI. Eğitim Konferansları, Açık Oturumlar ve Eğitim Toplantıları

Türk Eğitim Derneği Vakıflarının okullarına da eğitim hizmetleri götürmek amacı çerçevesinde Bilim Kurulumuzca programlanan ve gerçekleştirilen Eğitim Konferansları şunlar olmuştur :

Yılı	Konferans	Yer
1978	Okullarda Rehberlik	T.E.D. Konferans Salonu
1981	Atatürk ve Eğitim	T.E.D. Karadeniz Şubesi Erdemir Sineması
1985	İlkokul Matematik Programı Üzerinde Çalışma	T.E.D. Ankara Koleji Vakfı İlk Kısım
1985	Ölçme ve Değerlendirme	T.E.D. Ankara Koleji Vakfı İlk Kısım
1985	Ergenlik «Bulüş» Çağındaki Çocukların Sorunları	T.E.D. Konferans Salonu
1985	Gençlik ve Eğitimi	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Lefkoşe
1985	Özel Öğretim Kurumları ve Sorunları	T.E.D. Konferans Salonu

Önemli ve güncel eğitim konularının ele alınarak tartışıldığı bir günlük eğitim toplantılarında ve açık oturumlarda ise, alanın uzmanları, bilim adamları görev alarak, uygulayıcılara yardım sağlayan, sorunlara ışık tutan çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Programları Bilim Kurulunca yapılan bu açık oturumlarda bildiriler sunulmuş, panel çalışmaları ve tartışmalar yapılmıştır. Bugüne kadar gerçekleştirilen bu tür toplantılar şunlar olmuştur.

Yılı	Konu	Yer
1979	Yeni Üniversite Yasa Taslağı	A.Ü. Hukuk Fakültesi
1980	Öğretmen ve Öğretimi Başarılı Kılan Erkenler Nelerdir?	T.E.D. Konferans Salonu
1980	Öğrencilere İnsancıl Davranışlar Nasıl Kazandırılır?	T.E.D. Konferans Salonu
1981	Ailede ve Okulda Sorunlu Öğrencilerin Eğitimi	T.E.D. Konferans Salonu
1982	Yeni Yüksek Öğretim Yasasının Getirdikleri (Sıkıyönetim Komutanlığınca son anda iptal edilmiştir)	A.Ü. Hukuk Fakültesi
1982	Özel Öğretim Kurumlarında Eğitim ve Yabancı Dil Öğretimi	T.E.D. Konferans Salonu

Bu çalışmaların yararlar sağladığı, belli konulara ve sorunlara ışık tuttuğu görüşü ve değerlendirmesi, yaygın ve belirgin bir değerlendirme olmuştur.

VII. Eğitim Yayınları

Bilim Kurulumuzca düzenlenen ve yürütülen yıllık bilimsel Eğitim ve Öğretim Toplantılarının çalışmalarının yayınlanması ve kamuoyuna sunulması ilke ve uygulaması kesintisiz ve aksaksız sürdürülmüştür. İki ayrı seri olarak, Eğitim ve Öğretim serileri ile başlatılan bu yayın çalışmalarının yazılı kaynak eksikliğinin giderilmesine anlamlı bir katkının sağlanabileceği düşünülmektedir. Yayın etkinliklerimizi malî olanaklar çerçevesinde arttırmak amacını gerçekleştirmek istemekteyiz. Eğitim kamuoyunun yayınlarımıza ilginin gelişmesini sağlayarak bize destek olacağını umut etmekteyiz.

B. Katkıları Sağlayanlar

Bilim Kurulumuzun ilk on yılında planlanan ve gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarında başta üniversitelerimizden bilim adamları olmak üzere kamu kurumlarından uzmanlar birçok kere görev almışlar, bildiriler sunmuşlardır. Başta Ankara ve İstanbul'daki üniversitelerimiz olmak üzere İzmir ve Eskişehir'deki üniversitelerimizden öğretim üyeleri bilimsel toplantılarımızda görev almışlar ve katkılarda bulunmuşlardır. Genel bir bilgi vermek amacıyla, yapılan bir incelemenin ortaya koyduğu sayıları şöyle özetleyebiliriz :

- Yıllık Bilimsel Eğitim Toplantılarımızda en az bir kere olmak üzere;
  - 111 öğretim üyesi
  - 13 Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı mensubu
  - 10 Kamu ve diğer kuruluşlardan uzman

- 6 öğrenci
- 3 yabancı uzman
- Yıllık Bilimsel Öğretim Toplantılarımızda en az bir kere olmak üzere;
- 52 öğretim üyesi
- 18 Öğretmen
- 5 Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı mensubu
- 4 Kamu kuruluşlarından eleman
- 2 öğrenci

Bilimsel toplantılarımızda katkılar getiren ve sorular sorarak konuların incelenmesini sağlayan ilgililerin sayıları da ilginin yaygınlığı- nı ve yoğunluğunu ortaya koyucu bir nitelik taşımaktadır.

C. Bilim Kurulunca Görev Alanlar

Yönetmeliğine göre, Türk Eğitim Derneği Merkez Yönetim Ku- rulunca seçilen üyelerden oluşan Bilim Kurulumuzda bugüne kadar görev alanlar şunlardır :

Adı ve Soyadı	Görevi	Görev Süresi
Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu	Başkan	1977-1984, 1986-
Prof. Dr. Mahmut Âdem	Başkan Vekili	1977-1984
Prof. Dr. Mahmut Âdem	Başkan	1984-1986
Dr. Tevfik Dalgıç	Sekreter Üye	1977-1980
Doç. Dr. Selami Sargut	Üye - Yönetim Kurulu Temsilcisi	1977-1981
Dr. Mete Tanrıkut	Üye	1977-1983
Dr. Ferhan Oğuzkan	Üye	1977-
Doç. Dr. Mahmut Tezcan	Sekreter Üye	1980-1984
Doç. Dr. Nurkut İnan	Üye	1981-1982
Celâl Şardan	Yönetim Kurulu Tem. Üye - Yönetim Kurulu Temsilcisi	1986- 1982-1983
Doç. Dr. Nami Çağan	Üye - Yönetim Kurulu Temsilcisi	1984-1987
Prof. Dr. Kemal Güçlüol	Başkan Vekili	1984-1986
Doç. Dr. Barlas Tolun	Üye	1984-1986
Doç. Dr. Meral Aksu	Üye	1985-
Prof. Dr. Rüştü Yüce	Üye - Yönetim Kurulu Temsilcisi	1984-1985
Dr. Nizamettin Koç	Sekreter - Üye	1984-
Dr. Mesut Özgen	Üye	1984-
Doç. Dr. Haydar Taymaz	Üye	1984-1986
Doç. Dr. Özcan Demirel	Başkan Vekili	1986-
Dr. Ömer Peker	Üye	1984-
	Üye	1984-

Bilim Kurulumuzda görev almış değerli bilim adamlarının hizmetlerini şükranla anarken teşekkürlerimizi sunuyorum.

Türk Eğitim Derneği Genel Müdürlüğü bürosu, başta Genel Müdür Seydi Dinçtürk olmak üzere, tüm çalışanları ile Bilim Kurulumuzun ilk on yılındaki etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde önemli roller almışlar ve katkılarda bulunmuştur. Hizmeti geçenlere teşekkürler sunuyorum.

GELECEK ON YILLAR

Bilim Kurulumuz, ilk on yılında gerçekleştirdiği çalışmaları ve programları gelecek yıllarda da sürdürmeyi ve gelişmeyi sağlamayı ana amaç olarak benimsemiştir. Geleneksel nitelik kazanan bilimsel programlarımızın sürdürülmesi yanısıra yeni programlar oluşturmak ve uygulamaya koymak için gereken çalışmalar ve hazırlıklar yapılmaktadır.

Türk Eğitim Derneğinin, 1988 yılı içinde hizmete açılması sözkonusu olan Sosyal Tesislerinde, Bilim Kurulu için ayrılan yerde bir Eğitim Kütüphanesi düzenlenmesi ve hizmete sunulmasının gerçekleştirilebileceğini ümit etmekteyiz. Birçok eğitimci tarafından başlanmış olan değerli kitapları ilgililerin hizmetine ve kullanıma sunmak yararlı olacaktır.

Bilim Kurulumuz, yukarıda ana çizgileri belirtilen eğitim görüşü çerçevesinde, önümüzdeki ilk beş yıl içinde ülkemiz eğitimine ve eğitim uygulamalarına katkılarını arttırmak amacı ile aşağıda özetlenen konularda programlar yapmayı düşünmekte ve gerekli hazırlıklara girişmiş bulunmaktadır.

Bilimsel Toplantılar

- Yıllık Bilimsel Eğitim ve Öğretim Toplantılarının sürdürülmesi,
- T.E.D.'e bağlı kuruluşlardan gelebilecek talepler çerçevesinde bilimsel toplantılar düzenlenmesi,
- Uluslararası bir Eğitim Toplantısı düzenlenmesi,
- Kuruluşlardan gelecek istekler çerçevesinde belli konularda bilimsel toplantılar ve destek sağlanması,
- Belli konuları üst düzeyde tartışmak ve irdellemek üzere «yuvavrlak masa» toplantıları ve seri konferanslar düzenlenmesi,
- Eğitim Bilimleri I. Ulusal Konferansının düzenlenmesi,
- Güncel ve önemli eğitim konularına yönelik panel, açık oturum vb. toplantılar düzenlenmesi,

Ödüller

- Eğitim Hizmet Ödülünün sürdürülmesi,
- Eğitim Bilim, Eğitim Araştırma vb. ödüller uygulamalarının düzenlenmesi,

Araştırmalar

- Araştırma Destekleme Programının geliştirilerek uygulanmasının sürdürülmesi,
- Belli konularda araştırma yaptırma konusunun uygulamaya konulması çalışmalarının sürdürülmesi,

Yayın

- Eğitim ve Bilim Dergisinin yayınlanmasının sürdürülmesi,
- Yıllık Bilimsel Toplantı çalışmalarının yayınlanmasının sürdürülmesi,
- Eğitim Yayınları Antolojisi, Eğitimciler Dizisi, Eğitimde Temel Eserler konularında yayın yapılabilmesi için hazırlık çalışmaları ve uygulamaya koyma olanaklarının araştırılması,

Yayınların Tanıtılması ve Pazarlanması

- Yayınlarımızın gerektiği biçimde tanıtılması ve pazarlanması konusu, önümüzdeki yıllarda önemle üzerinde durulacak bir özellik taşımaktadır. Eğitimcilerin, Derneğimiz üyelerinin ve Eğitim ve Bilim Dergisi okurlarımızın, yayınlarımızın tanıtılmasında genç kuşakların ve ilgililerin eline ulaşmasında bize yardımcı olacaklarını umut etmekteyiz.

Araştırma-Danışma Hizmetleri Enstitüsü

- Eğitim konu ve sorunlarını araştırmak ve bu çerçevede hizmetler sunmak, gençlere ve öğrencilere eğitsel ve mesleki danışmanlık hizmetleri sağlamak amacı ile bir örgütün, enstitünün oluşturulması fikri ele alınmış olup, inceleme ve çalışmalar yapılacak ve bu konunun gerçekleştirilmesi olanakları değerlendirilecektir.

Kamuya yararlı gönüllü kuruluşların hizmetlerini ve çalışmalarını sürdürmeleri, çalışmalarındaki başarıları kadar kamuoyunun ilgisi ve desteği ile yakından ilgili olmaktadır. Bilim Kurulumuza ilk on yılında gösterilen ilginin ve sağlanan desteğin gelecek on yıllarda da esirgenmeyeceği umudunu taşımaktayız. Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulu etkinliklerinin ikinci on yılda, ilk on yılda olduğundan daha yaygın ve başarılı olmasını görmek en büyük mutluluğumuz olacaktır.